

mine Slutningsord: »For Eders egen Skyld vil jeg haabe det!!«

Eunice Murray.

Dr. Lydia Wahlström's

Anmeldelse af:

»Prf. Reuterskjöld's Rösträtts Utredning.«

Vi har ikke læst Bogen, og vi har heller ikke faaet Lyst til at læse den efter de Oplysninger Dr Lydia Wahlström giver om dens Tendents, som i mangt og meget gaar imod den Opfattelse, vi selv har faaet gennem de senere Aars Kongresser, da vi hørte Repræsentanter fra de forskellige Lande fremlægge Kvindesagens Historie hver for sit Land. Vi har med andre Ord ikke isinde at paa-begynde et Angreb paa Professorens naaede Resultater — ofte saa stik modsatte vore egne. Thi vort Udbytte af at læse Dr Lydia Wahlströms Artikel var en varm Taknemmelighedsfølelse sendt i vort stille Sind til Frk. Anna Whitlock, Præsidenten for »Landsföreningen för Kvinnans Politiska Rösträtt.« Denne Stilling indtog hun under »Alliancens Kongress« i Kjøbenhavn i 1906, Aaret efter, at Bruddet med Norge var skeet, en Hændelse, der skulde synes os absolut at umuliggøre en Samvirken i Alliancen af de to Lande. Takket være Frk. Whitlocks emnente Dygtighed og fine Takt kom vi rundt om alle Skær uden at støde paa de skarpe Klipper, der truende stak op overalt. Vi følte mangegang Vibrationerne i det skandinaviske Fartøj og vi raabte i vort Sind: »Nu gaar vi paa Grund!« — Men nej, vor dygtige Lods forstod at smygge Fartøjet gennem alle Skærene ud paa aabent Hav, og her velsignede vi vore skandinaviske Førere, som havde været saa enige om at besværges Faren.

Dette var i August 1906. Vi har betragtet den forestaaende Kongress i Stockholm uden Skygge af onde Anelser. 5 Aar er forløbene siden den danske Kongress, og kom vi helskindede gennem den, kunde vi sagtens være trygge saa mange Aar efter. Kan nu nogen fortælle os, af hvilken Grund den nuværende Formand for Sverrigs Landsforbund benytter »Prf. Reuterskjöld's Rösträttsudredning« til at foranstalte en almindelig Forringelse af de nordiske Lande, der har været lykkelige nok til at opnaae særlige Indrømmelser af deres Regeringer? Hun støtter sig til Professorens Udtalelser om de daarlige Resultater, han mener at baade Finland og Norge endnu kun har at opvise, og Dr Wahlström tilføjer: »Jag kan inte hjälpa, att när man ända till leda blifvit van vid att se »svenskar på näsan i stoftet inte bara för »de s. k. »stora kulturländernas« utan också

»för vora grannländers snabba utveckling, så »gör det ett storsvenskt hjärta godt att höre »rent ut sägas, att denna utveckling knappast »ur statsrättslig synpunkt skulle vara af »större betydelse för oss — där ej det geo- »grafiska grannelaget, stamfrändskapen mellan »folken och deras kulturella samhörighet »samt Sveriges ställning såsom den ledande »nordiska makten gjorde et beaktande äfven »däraf särskildt önskelig! — etc.« Dette er for os nye og overraskende Synspunkter, tilstaar vi.

Naar vi læser i *Jus Suffragii* de utrolige Anstrængelser der gøres fra Alliancens Side for at faa saa mange Deltagere som muligt til at rejse til Kongressen, gør denne Artikel i »Dagny« — hvorefter vi kun har citeret en lille Del — et mærkeligt Indtryk.

Alle andre Lande skriver til os: »Se nu at faa politisk Stemmeret snarest muligt, thi hvad et Land vinder for sig selv bliver paa samme Tid en Gave til alle os andre Lande!« Vi véd, at vi ærligt har jublet over at Sverrigs Kvinder fik en saa udvidet kommunal Valgret. Vi har endog glemt at sammenligne den med vor egen i Glæden derover. Men maa vi da ikke glæde os over, at vi her i Danmark har været i Stand til at føle internationalt, især nu, da vi ser, at vi heri staar længere fremme end denne Talsmand for svenske »åsigter«?

Dr Lydia Wahlström stemmer i med Professor Reuterskjöld's Udtalelser om: »den svenska statens politiska organisation«, »den jämte England högst utvecklade« af alla de europäiska staternas.« etc. etc. Med Professorens regner hun, »att Norge på grund af »sin forna unionspolitik och Finland på grund af sin delvis revolutionära ställning icke »kunna betraktas som mönster för ett land »med gammal och stadgad författningsutveckling som Sverige, utan också därför: att »vår statsrätt hvilar på helt andra grunder »än våra grannländers, hvilkas författningar »ju äro mer eller mindre kalkerade på den »franska författningstypen!«

Vi tillader os at finde, at de Regeringer, der i et Land ligesom skubber et Trinbrædt under dets Kvinders Fødder, gør en god Gerning mod disse, og at Kvinderne i Landet straks vil kunne bygge videre herpaa. Ikke alene Sverrigs Kvinder er perfektible men ogsaa Norges og Finlands, maaske ogsaa Danmarks, og godt er det for dem, der har faaet et Støttepunkt! Vi vil uden Misundelse lade »det svenska statskicket vara organiskt »framvuxit ur sin egen historias äkta »germanska traditioner, hvilken lika litet som »Englands eller Tysklands i sin politiska rätt, »har upptagit de franska principerna!« som Dr Wahlström siger.

Dette er en hel ny Deling, som vi før

ikke har haft Øje for. Her i Danmark vil vore Ønsker for Øjeblikket udelukkende kredse om, hvorvidt vor eventuelle politiske Stemmeret vil kunne bjerge sig gennem Landstingets Forhandlinger efter at Folkethinget gav den sin Tilslutning.

Det »Velkommen« vi Delegerede, der gaar til Stockholm, havde ventet os »at skulle møde, klang ikke saa hjerteligt som vi havde haabet.

Vi veed med os selv, at da Danmark efter fattig Evne indbød Alliancen til at komme hertil, havde vi *Eenhedsfølelsen for alle Kvinder*, vi tænkte os staaende Haand i Haand med dem i en stor almindelig Protest over den Stilling som var alt, hvad Mændene havde undt os, siden de selv kom til Magten.

Vi glædede os over Sverrigs udmærkede Organisation i Begyndelsen af Aarhundredet. Dr Lydia Wahlström gør ligeledes opmærksom paa dennes almindeligt anerkendte Overlegenhed. Vi veed, at Æren derfor tilkommer Frk. Anna Whitlock og Fru Ann Margret Holmgren. Vort Landsforbund har efterlignet den, ligesom vore Frænder, Islænderne. Da Tyskland nylig fik Retten til at organisere sig, troer vi, de benyttede Susan B. Anthony's System fra 1868.

Men dette tør vi dog sige, at staar vi end tilbage for Sverrig i vor Organisation, saa staar vi foran Sverrig i vor Opfattelse af hvad den internationale Alliance byder: *Eenhedsfølelsen mellem alle Landsforbundene*.

Prf. Reuterskjöld's Rapport om Kvindernes Stemmeret.

Sikkert har Kvinderne den største Aarsag til at være Prf. Reuterskjöld taknemmelig for hans Undersøgelser paa den svenske Regerings Vegne, og det kan ikke være Tvivl underkastet, at hans nylig udkomne omfangsrige Rapport om Kvinders Stemmeret er offentliggjort efter Ordre af det svenske Parlament, for at dets Medlemmer ikke kan undgaar at fremme Kendskabet til Kvindestemmeretsbevægelsen blandt Politikere i al Almindelighed, ligesaaavel som M. Buissons Rapport til det franske Kammer gjorde denne Virkning for to Aar siden. Nu da alle Landes Deputerede og Partiførere har Frankrigs og Sverrigs Eksempel at se hen til, kan de ikke længere tillade sig at være uvidende hverken om Kvinders Fordring paa Medborgerskab hele Verden over, eller om den politiske Status de har erholdt i fjorten Lande, hvor de har fuld (politisk) Stemmeret, ligesom de har kommunal Stemmeret ifem Lande og desuden har Rettighed til at stemme i offentlige Korporationer i adskillige andre.

Det blotte Syn af Prf. Reuterskjöld's omfangsrige Bog gjorde mig glad og De kan nok begribe, at jeg aabnede den med store Forventninger. Jeg tænkte: »Her er en eminent Sociolog som sikkert giver sine Læsere